

50-årenes gode barnelek i Kodal

Vi drev rundt som vanlig, kameraten min og jeg. Vi var på stadig jakt etter noe spennende å drive med. Noe å finne på, som vi sa. Vi rundet hjørnet av uthuset, og fortsatte nedover mot brønnen.

JAN EINAR ROLLSTAD

Vi lager båter og leker ved brønnen, sa jeg. Kameraten var straks enig. Vi dro på leiting etter noe å lage båter av. Rundt i uthuset var det mye rart, så det tok ikke lang tid å finne et par bordstuber. Videre måtte vi inn i vedskjulet for å lage spiss på båten. Vi hadde fått formaninger utallige ganger om at brønnen var forbudt område, men det var ikke i våre tanker akkurat nå. Vi legger i veg mot brønnen. Kameraten først, og jeg etter. Idet vi runder huset, bråstopper han.

- Se her da!

En formue i hånden!

Jeg skjønnte ikke hva han mente med en gang. Han plukket opp noe fra bakken. Det var et kjevebein med en rad av tenner. Kjempestore tenner. Vi mente det måtte være fra en gris. Noe som lå igjen etter slaktingen. Vi hadde begge mistet hver vår tann, og visste at sånt ble det penger av. Ei tann som lå i vann over natten, og var penger om morgenen. Her sto vi med en formue i hånden!

- Vi legger hele greia i vann til i morgen.

- Ja. Men hvor. I brønnen er det for dypt.

- I dammen nede på jordet. Der er det ingen andre som finner den.

Det var ei sump nede på jordet som det alltid sto litt vann i. Vi skjønnte straks at det var en ideell plass. Glemte var både båter og brønn når vi trakk nedover jordet på korte bein. Det var bare et tidsspørsmål før vi var rike.

Store tenner

Grisekjeven ble plassert på et passende sted. Den måtte ligge slik at ikke penge-

LITEN STORFISKER: Dette bildet er nok tatt et par år før barna i fortellingen hogg tømmer, men det viser en liten pjokk ved navn Bjørn Hasås som først i 50-årene fikk sine to første ørreter på Numme i Vestre Kodal.

FOTO: BJØRN HASÅS OG RIKARD TROLLSÅS ALBUM.

ne forsvant i vannet. Og ingen andre måtte finne den. Nå ble det en fryktelig spennende ventetid. Vi sjekket skatten et par ganger om ettermiddagen, men det var fortsatt bare tenner der. Vi var enige begge to at den måtte ligge der natten over. Det var bare å vente.

Neste dag var vi på vei til sumpen igjen. Nå var vi sikre på at det måtte være penger der. Vi var bare spente på hvor mye. Men kjeven med tenner lå like hel. Vi skjønnte ingen ting.

- Det må være fordi tennene er så store.

- Da tar det lengre tid.

Vi ble enige om det begge to at de måtte ha en natt til.

Iveren avtok etter hvert som vi sjekket tanngarden og ikke fant noen pen-

ger: Grisetenner er ikke brukelig til pengeproduksjon!

Hva skulle slaktes?

Etter hvert ble vi opptatt av helt andre ting. Men vi tenkte på grisekjeven og slakting. Vi ble enige om å leke slakter. Rett borte i knatten var det en fin stein. Den var som skapt som slakterbenk,

- Vi må ha en kniv, sa jeg.

- Det finner vi på kjøkkenet.

Da var slakteriet klart. Nå måtte vi bare finne noe å slakte. Vi var enige begge to om at det passet bra med katta. Kattene var kanskje ikke så tamme den gang som nå, så vi måtte ut på jakt. Heldigvis klarte vi aldri å få tak i katta, så den fikk leve videre.

- Nei, dette gidder vi ikke lenger.

- Vi bygger hytte isteden.
- Men da må vi ha materialer.
- Vi går i skogen og hugger tømmer.
- Og så får vi Nils til å skjære plank til oss.

Vi var alltid enige og Nils var en nabo som drev og skar tømmer på ei gårds-sag.

Ideen var glimrende. Vi trang øks og sag. Det var ikke noe problem. Begge deler fantes i vedskjulet.

Det skal hogges tømmer

Vi trasket i vei. Like borte i skogkanten var det noen lange, flotte osper. Bare med noen kvister i toppen. De måtte være lette å hogge. Hvem som eide skogen hadde vi selvfølgelig ingen tanke om.

FØROGNÅ

dal

I VÅRSOLA: Det var moro om vinteren også for barn i Kodal. På sparken sitter vesle Anita Hotvedt, mens Oddmund, Jorun, Arnfinn og Vidar med samme etternavn koser seg vi vårsola.

Vi jobbet noe fryktelig denne dagen. Vi saget og hogg, saget og hogg. Gleden var ubeskrivelig når ospa gikk i bakken. Deretter var det å kviste. Det var lettere. Så måtte den deles opp i passende stokker. Det var verre, men vi hadde både øks og sag så det måtte gå. Ut på ettermiddagen hadde vi tre flotte tømmerstokker, og gleden var naturligvis stor. Nå måtte disse bæres helt bort til saga til Nils. Vi hørte at han skar plank, så tidspunktet var riktig. Iveren drev oss framover. Svetten rant av oss når vi kom fram med den første stokken.

Nils kom ruslende mot oss, blid som alltid.

- Jasså, kommer dere. Hva holder dere på med da karer?

- Vi har hogd tømmer og lurert på om du kan lage plank til oss?

Nils mønstret stokken nøye.

- Ja det kan jeg vel klare, men rekker det ikke i dag.

- Vi har to stokker til, sa vi.

- Dere får hente dem da, og legge dem her sammen med denne.

Vi var begge enige om at Nils var en kjekkar da vi stabbet tilbake mot hogstfeltet med begge hendene på ryggen. Han spurte ikke engang hvor vi hadde hogd tømmeret, men det tenkte ikke vi på heller. Han hadde nok sett oss hele dagen, og visste at vi hadde mye jobb igjen før alle tre stakkene var på plass.

Fine materialer

Men om kvelden var alle tre stakkene på plass.

- Dere får komme igjen i morgen, ropte

TROLLSÅS: Lekeplassene for barna i Kodal var ofte preget av voksnes arbeide slik som her på Trollsås.

Nils etter oss.

Dagen etter var vi på plass igjen, og der lå materialene våre. Helt nyskåret. De var så hvite og fine. Vi hadde aldri sett så fine materialer før i vårt seksårige liv. Vi var over oss av begeistring. Nå var det bare å få dem hjem. Nok en dags arbeid lå foran oss. Vi bar hele dagen, mens vi studerte på hva vi skulle bruke materialene til. Noe fint ble det sikkert.

Felles for alle prosjektene var at det lå igjen en kjøkkenkniv borte på en stein i knatten. I skogkanten lå det igjen ei sag og ei øks. Bak uthuset sto det en boks med rusten spiker, og det nærmet seg sommer.

Hystadveien

Så sent som i 1936 ble Hystadveien anlagt sør for det som i dag kalles Thorøya, men som den gang bare var et kupert småbruk.

Veien ble straks svært populær, og etter krigen visste alle at Granholmsletta var en fartsetappe for alle unge sjåførere.

Vårt bilde fra 14. juni 1952 viser at Svartemaja har måttet rykke ut til en ulykke rett sør for nedkjørselen til Thorøya. Etter sporene i veien å dømme har det blitt noe vinglekjøring i området.

Liksom i dag var det også for 60 år siden ofte farten som var skyld i bilulykker og denne gangen ble bilen også liggende på taket.

I tillegg til Granholmsletta var flere steder på Raveien kjent for sine rette strekninger der gasspedalene ble utsatt for det som kaltes

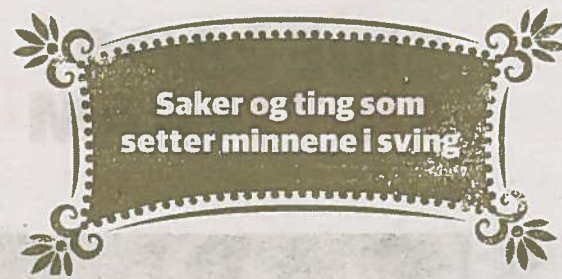
«klampen i bønn».

Skulle man virkelig få prøvd seg måtte Semslinna eller Vivestadlinna tas i bruk.

Tekst: Harald Fevang.

Foto før: Politiarkivet.

Foto nå: Bjørn Marum Olsen.

Herreekvipering

En forlatt bransjebetegnelse. Spør på Hvaltorvet, og de rister trolig bare på hodet.

Thorleif Jacobsen var en av de mange, til langt utpå 80-tallet. Andre var Aage Andersen, John Johnsen, John Christensen, P. Gaaseruds eff., Thv. Andersen, Sigurd B. Gade, Ole Olsen, som vi fortsatt har, Einar Rom, Arthur C. Treff, Odd Gjekstad og flere skreddere. Alle levde av å ekvipere herrer.

De fleste har vi kleshengere fra i utstillingen på Pukkestad. Damenes butikker var det også mange av, dem får vi ta en annen gang.

Tekst: Sven Erik Lund. Tegning: M. Antvort.

MS «Thor I»

Av nyere dato er «Thor I». Dette fartøyet var et multipurpose/linjeskipet.

«Thor I» ble bygget ved Mitsui Shipbuilding & Engineering Co Ltd, Tamano, Japan for A/S Ørnen (A/S Thor Dahl), Sandefjord. Da «Thor I» var overlevert var hun det fjerde fartøy i flåten med dette navnet. I tillegg var hun det 11. skipet som av rederiet Thor Dahl, til denne dato, hadde bygd ved dette verkstedet.

Hun gikk inn på den kjente linjen mellom sydlige deler av Afrika og Canada. Overlevte 31. januar 1978.

Den første «Thor I» var kokeriet som Thor Dahl anskaffet i 1910. «Thor I» endte sine dager i Pakistan i 2008 etter en del år under under dårlig behandling fra utenlandske eiere.

Tekst: Ragnar Iversen

Foto: Fra Thor Dahl arkivet

SANDEFJORD LOKALHISTORISKE SENTER

på Pukkestad gard

Har du bidrag til denne siden?

Levér det i avisresepsjonen, mrk. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når, og helst med en beskrivelse. Husk navn og adresse på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til sv-er-lu@online.no

Sandefjord Lokalhistoriske senters redaksjonsgruppe:

Sideansvarlig: Harald Fevang.

Bildeansvarlig: Bjørn Marum Olsen.

Medarbeidere: Sven Erik Lund, Ragnar Iversen, Bjørn Hoelseth, Dag I. Børresen, Gro Midttun, Svein Olav Løberg, Tor Skagun og Odd Galteland.

Kontaktperson:

Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154